

Så skyddar du din familj och ditt hem mot brand

Tre av fyra brandskador inträffar i bostäder. Ofta är det slarv som förorsakar brand, men även tekniska fel är vanliga brandorsaker. Kom ihåg att det alltid är lättare att förebygga än att släcka en brand.

Checklista för dig som vill förebygga brand

ELFEL

- ✓ Byt slitna, trasiga eller klämda elsladdar.
- ✓ Överbelasta inte kablar och vägguttag. Skarvsladdar, grenuttag och sladdvindor, som används mer eller mindre permanent utgör en brandrisk. Installera fler fasta vägguttag. Placera uttagen där behovet finns.
- ✓ Byt lysrör som blinkar eller glöder. Byt även glimtändaren, eftersom den har lika lång livslängd som lysröret. Blinkningarna kan fortsätta eller återkomma snart igen om du inte gör det. Om du saknar nya lysrör – ta bort det gamla lysröret eller glimtändaren och behåll armaturen släckt tills du skaffat nya lysrör och glimtändare. Installera bryttändare/säkerhetständare som bryter tändningen efter ett antal tändningsförsök. De har ofta samma livslängd som armaturen.

ELAPPARATER

- ✓ Byt ut skadade apparater.
- ✓ Stäng av tv:n med strömbrytaren.
- ✓ Låt inte torktumlare, tvätt- eller diskmaskin vara på när du går hemifrån eller när du sover.
- ✓ Använd alltid rekommenderad styrka på glödlampor och lysrör.
- ✓ Torka aldrig kläder på element eller bastuaggregat.
- ✓ Ta för vana att dra ut stickkontakten när du använt elapparater, t ex brödrosten, vattenkokaren och kaffebryggaren.

- ✓ Timer kan vara bra att koppla in på vissa typer av elapparater t ex kaffebryggare, strykjärn och elljusstakar.
- ✓ Är du tveksam över något kontakta behörig elektriker.

RÖKNING

Rökning är den vanligaste orsaken vid brand med dödlig utgång.

- ✓ Rök inte i sängen.
- ✓ Rök inte heller i soffa eller fåtölj om du känner att du är så trött att du kan somna.
- ✓ Släck alltid cigaretten.
- ✓ Ta hand om glöden på ett säkert sätt, spola t ex vatten i askkoppen innan du tömmer den.

LEK MED ELD

Barn har i alla tider varit nyfikna på eld. Det är därför viktigt att barn lär sig att handskas med eld på ett naturligt sätt.

- ✓ Försök aldrig att skrämma ett barn för eld – det ökar bara nyfikenheten.
- ✓ Lär barnen hantera tändstickor och tändare på ett säkert sätt.
- ✓ Lämna aldrig barn ensamma med levande ljus eller öppen eld.
- ✓ Förvara alltid tändstickor och tändare oåtkomliga för barn.
- ✓ Låt aldrig barn leka med tändstickor eller tändare.

KÖKET

Många bränder börjar på spisen. Torrkokning, fett och oljor är vanliga orsaker. Fett och oljor börjar brinna när temperaturen blir för hög, liksom stearin. Damm bakom kyl och frys gör att kylning av kompressorer blir sämre, och de blir lätt överhettade.

- ✓ Gå aldrig från spisen med kokande kastrull eller stekpanna med olja eller fett på plattan.
- ✓ Gör regelbundet rent fettfiltret på köksflåkten.
- ✓ Dammsug bakom kyl och frys med jämna mellanrum.
- ✓ Fropa av frys. Is gör att kompressorn får gå onödigt mycket.
- ✓ Det finns olika hjälpmedel som är bra, bl a spisvarnare som känner av värme, bryter strömmen till spisen samt ger signal.

LEVANDE LJUS

Levande ljus orsakar varje år många bränder av många orsaker: glömska, stress, felaktig placering mm.

- ✓ Använd ljusstakar av "bra material" t ex keramik, glas eller plåt. Använd inte träljusstakar.
- ✓ Ställ inte ljusen för nära gardiner eller på tv:n.
- ✓ Lämna aldrig levande ljus utan tillsyn.
- ✓ Använd obrännbar dekoration.
- ✓ Det finns "ljusläckare" som är bra, men ta hellre för vana att släcka ljuset innan du lämnar rummet.

ÖPPEN SPIS, KAMIN ELLER KAKELUGN

- ✓ Använd gnistskydd så att glöd och gnistor inte kan antända brännbart material.
- ✓ När du eldar i den öppna spisen, se till att det inte finns papper eller annat lättantändligt material runt den öppna spisen eftersom en del ved sprätter gnistregn omkring sig som kan orsaka brand.
- ✓ Har du kaminer, kakelugnar eller öppna spisar ska du se till att skorstenen är sotad. Tag kontakt med kommunens skorstensfejarmästare för att få din skorsten regelbundet sotad.

BRANDFARLIGA VÄTSKOR

- ✓ Mycket brandfarliga vätskor är bensin, T-sprit, fotogen och tändvätska.

Åtgärder:

- ✓ Förvara dessa vätskor i lämpliga kärl och på ställen som barn inte kommer åt.
- ✓ Tänd grillen eller liknande med tändvätska. Använd aldrig bensin eller T-sprit.
- ✓ Släng aldrig en sprayflaska på öppen eld, den kan explodera med kraft.

LINOLJA

Linolja kan självantända. Det är främst den kokta linoljan som självantänder, men även den råa kan orsaka bränder. Självantändningen sker varken i burken eller på behandlade ställen, utan i trasorna som använts. Vid för flödigt påstrykning av linolja på trägolv inomhus kan oljan rinna ner mellan golvspringorna till bjälklaget och sedan självantända. Linoljan oxiderar kraftigt i luften varvid en stark värmeutveckling uppstår med en eventuell brand som följd. Denna egenskap har även flera andra oljor på vegetabilisk basis exempelvis klinkerolja, teakolja och vissa typer av bonvaxer.

- ✓ Lämna aldrig trasor innehållande linolja eller andra vegetabiliska oljor i brännbar miljö.
- ✓ Efter avslutat arbete bör trasorna brännas eller förvaras i ett kärl med vatten och lock. Efter några dygn kan trasan slängas.
- ✓ Penslar eller påstrykare kan rengöras med såpa.
- ✓ Var alltid försiktig vid användandet av oljebaserade produkter.

ELCENTRALER/PROPPSKÅP

Olyckor sker bland annat för att man tar ur fel propp/säkring i elcentralen. Dessutom tar det lång tid att få igång anläggningen, om man inte hittar rätt propp/säkring efter att den löst ut.

- ✓ Vid alla elcentraler ska det finnas en aktuell gruppförteckning som visar vad som är anslutet till propparna/säkringarna.
- ✓ Propphuvorna ska vara försedda med skyddsglas. Om en säkring går sönder och glaset på propphuvorna är borta/trasigt kan indikeringen på säkringen flyga ut och antända eller orsaka skada.

UTTJÄNTA INSAMLADE BATTERIER

Ett batteri som inte är helt urladdat kan avge värme. Det kan börja brinna i en batteri-insamlare där värmen inte avleds och om det finns papper eller annat lättantändligt material i närheten.

- ✓ Batteribehållaren bör ha ett lock av svårbrännbar plast och sitta fritt och luftigt på väggen, så att värmen som uppstår i batterierna avleds.
- ✓ Släng inte papper eller annat lättantändligt material där du samlar batterier.

ANLAGDA BRÄNDER

Bostadsområden kan drabbas av anlagda bränder.

- ✓ Förvara inte brännbart material i trapphus eller på andra lättillgängliga platser. Håll vind, källare och garage låsta och se till att belysningen fungerar.

BRAND I FRITIDSHUS

Se till att ditt fritidshus är försett med fungerande brandvarnare och att dessa är rätt placerade. Brandvarnare, utrymningsplan och handbrandsläckare är bra brandförebyggande saker i ditt fritidshus.

GASOL

Gasol är en mycket brandfarlig gas och därför är hanteringen av gasol mycket viktig. Stäng av ventilen på gasolflaskan när gasen inte används. Om du har gasol i båten eller husvagnen är det viktigt att kontrollera kopplingar, ventiler och slangar ofta så att de inte är skadade.

BRANDVARNARE

Brandvarnare är en enkel och billig utrustning för tidig upptäckt av brand. Brandvarnare räddar liv! Placering bör vara centralt och högt och i eller i närheten av sovrum.

Prova brandvarnaren regelbundet så att den fungerar, exempelvis varannan månad och när du varit borta några dagar. Du bör ha minst en brandvarnare på varje våning i din bostad,

helst en i varje rum.

Brandvarnaren bör placeras i anslutning till sovrummet. Tänk på att stängda dörrar och störande ljud kan göra det omöjligt att höra en brandvarnare in till varje sovrum. Brandvarnarens övervakningsområde bör inte överstiga 60 kvm. Dessutom bör avståndet mellan två brandvarnare inte vara större än 12 meter.

SLÄCKUTRUSTNING

Det är alltid bra att ha någon form av släckutrustning till hands. Lär dig hur den fungerar innan det blir bråttom! För mer information, kontakta Svenska Brandskyddsföreningen som är en medlemsorganisation som arbetar för ett brandsäkrare Sverige. Telefon 08-588 474 00. www.svbf.se

UTRYMNINGSPLAN

Diskutera med dina närmaste hur ni skall göra om det inträffar en brand i er bostad och ni behöver utrymma.

Exempel på hur det kan gå till finns på www.snapalarm.com under brandsäkerhet.

JORDFELSBRYTARE

Jordfelsbrytarens främsta funktion är att rädda liv och förhindra brand om ett fel uppstår. Alla elektriska bruksföremål och apparater har s k läckströmmar. En jordfelsbrytare känner summan av alla läckströmmar, inklusive felströmmar. En uppdelning på flera jordfelsbrytare i elcentralen är därför att rekommendera för att undvika att jordfelsbrytaren löser ut vid normal användning. Snabbheten hos en jordfelsbrytare gör att farliga situationer normalt inte hinner uppkomma när en person kommer i beröring med en strömförande el. Jordfelsbrytaren, inte säkring- en, känner vid ett eventuellt fel av de små strömmarna som kan orsaka brand.

Det finns portabla jordfelsbrytare (ca 400 kr) att plugga in i vägguttaget för att få säkerhet när man använder elapparater utomhus.

OM DET BRINNER - RING ALLTID 112

De första 5 till 10 minuterna efter att en brand har upptäckts är viktiga. Under den korta tiden kan ett tillbud utveckla sig till en katastrof. Bränder upptäcks ofta i ett sent skede när brandförloppet är inne i ett accelererande förlopp och då är en övertändning inte långt borta. Här är möjligheten till ett tidigt larm viktig. Kan branden upptäckas medan den är i glödbrandstadiet går det lättare att släcka. En brandvarnare ger detta tidiga larm. För att åtgärda en brand som är inne i ett accelererande skede krävs ingripande av räddningstjänsten. Genomsnittlig insatstid för räddningstjänsten till en villabebyggelse är 10 till 20 minuter. Till lägenheter i tätbebyggelse är tiden 10 minuter.

”Brandvarnaren kan vara den avgörande skillnaden mellan liv och död! Se alltid till att det finns en fungerande brandvarnare i hemmet! ”

Svenska Brandskyddsföreningen är en medlemsorganisation som arbetar för ett brandsäkrare Sverige.
Telefon 08-588 474 00. www.svbf.se www.svbf.se.